

A.
W
I
C
O
S

A. M. I. 16
A. 48, 1a

211. 1.

Q. D. B. V.

WILHELMUS AUGUSTUS

COMES de LYNAR,

DISSERTATIONEM JURIDICAM

D E

TITULORUM
ET COMMENDA-
RUM CONVENTIA,

Sub

PRÆSIDIO

DN. HENRICI COCCEJI,

JCTI CELEBERRIMI,

CONSIL. ELECT. BRANDENB. FACULTATIS JURIDICÆ
ORDINARI, & PROFESSORIS PRIMARII, nec non SERENISS.
ac POTENTISS. ELECT. BRANDENB. ab AULÆ
ELECT. CONSILIIS,

Antea

SUMMI CONSILII STATUS ELECTORALIS PALATINI,
ET COLLEGII REVISORII ASSESSORIS, IN ACADEMIA
HEIDELBERG. DECRETAL. PANDECT. & JURIS GENT.
PROF. PUBL. ORD. MERITISSIMI,

Publicæ ventilationi subjicit

Ad diem 3. August. Anno 1699.

FRANCOFURTI ad VIADRUM,
Typis CHRISTOPHORI ZEITLERI.

SERENISSIMO ac POTENTISSIMO
PRINCIPI ac DOMINO,

DOMINO
FRIDERICO III.
MARCHIONI BRANDEN-
BURGICO,
S.R.I. ARCHI-CAMÉRARIO
ET PRINCIPI ELECTORI,
BORUSSIÆ SUPREMO,
MAGDEBURGI, JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM,
STETINI, POMERANIÆ, CASSUBIORUM
ET VANDALORUM, AC IN SILESIA
CROSNÆ &c.

D U C I ,
BURGGRAVIO NORICO, PRINCIPI HALBERSTA-
DII, MINDÆ ET CAMINI, COMITI HOHENZOLLERÆ,
MARCAÆ ET RAVENSBERGI, DYNASTÆ IN RA-
VENSTEIN, LAUENBURG ET BUTOW
&c. &c. &c.

Domino suo Clementissimo.

SERENISSIME atque POTENTISSIME
ELECTOR ac DOMINE,
Domine Clementissime,

Psum Dissertationis
argumentum, benefi-
ciorum materiam ex-
hibens, me jam humil-
limæ admonet vene-
rationis, quâ Serenitati Tuae Electo-
rali

*rali obnoxii redditi maiores mei è ci-
neribus quasi non sepeliendam, sed
resuscitandam potius cupiunt ingen-
tium copiosè in nos derivatorum mu-
nerum memoriam. Obversatur ani-
mo meo rediviva Genitoris mei ima-
go illustri Johannitici Ordinis insigni
à gl. m. FRIDERICÔ M. indulto decora-
ta, non intermorituræ erga *Augustam*
Electoralem Domum in me pietatis
perpetua excitatrix. Imò is ipse locus,
in quô hactenùs per triennium studiis
vacavi, illius me simul recordari ju-
bet Gratiæ *Electoralis*, quæ avo meo
Præfectori præsidio hîc personam im-
posuerat; adeò uttâm insigni Clemen-
tiæ monumento oculis meis perpe-
tuò*

tuò sese ingerente, suffuso velut ru-
bore, interpellatus fuerim ad eden-
dum publicum memoriae tot tanto-
rumque beneficiorum testimonium.
Agerem itaq; meo majorumq; meo-
rum nomine gratias; si possem, etiam
referrem; parem tamen non aliam
possum, nisi illam tantùm, ut seimper
religioso cultu meminerim, nos o-
mnes ejusdem sanguinis hæredes, ve-
lut per traducem, *Serenitatis Elect.*
Tuæ Clementiæ æternô nexu manci-
patos esse. Si verò jam efficacissimum
rogandi genus esse putatur, testandæ
mentis gratae sacer quidam ardor;
hanc fortè, quam de titulis & com-
mendis Augusto Tuo Nomi, Poten-

tissime

*tissime Elector ac Domine Clementissime, inscribere ausim, dissertationem commendationis ulterioris vicem expleturam, humillimè confido. Sed ea est, Princeps Augustissime, decantata Tua per Orbem universum bonitas, ut spem anhelantium superes, præcurras cogitantium vota, preces implorantium antevertas, atque ipsam animi faustissima quæque sibi expectantis velocitatem præeuntibus antecedas beneficiis. Proprio id expertus exemplo, indulgentiâ nimirum Tuâ annuente, ad proximam fruendi Canoniciatus Magdeburg. spem admis-
sus, quô aliô me jam commendem ti-
tulo? quam eo, qui ex beneficio Tuô*

ortum

ortum trahit; hanc vitæ mihi præscri-
bens normam, hanc optimam in pa-
rendo necessitudinis cum Tanti Prin-
cipis justissimo imperio convenientiā
mihi dictans, hanc mihi legem sanci-
ens, ut, arreptâ hâc de *Titulorum &*
Commendarum convenientiâ disfe-
rendi occasione, publicâ munusculi
isti⁹ dedicatione tester, quantis itæsti-
manda sors isthæc, quæ me gloriari
patitur commendatissimo hoc titulo,
quô me profiteor, addico, & inscribo,

SERENIT. ELECT. TUÆ
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO

humillimum & obstrictissimum
Servum

WILH. AUGUST. COMITEM de LYNAR:

SUMMARIA.

1. *Uſtitia ſis in facto Camilli.*
2. *Summum ab ejus ſtudio decus infertur generi.*
3. *Materia de Commendis adhuc trātatu digna.*
4. *Titulus quid in Jure?*
5. *Dicitur à tuendo, quaſi titulus. Milites olim Titi.*
6. *Beneficia in prima ecclēſia titulis non fuere diſtincta.*
7. *Discrimen cœpit ſub Christianis Principibus.*
8. *Titulus in Jure Canonico dicitur iſpſum beneficium ecclēſiaſticum canonice alicui collatum vel conferendum.*
9. *Canonicus non dicitur à regula, ſed à pensione.*
10. *Monasteria an titulo comprehensa?*
11. *Oeconomia ecclēſiaſtica fuit, ut nec ecclēſia ſine dote congrua, nec beneficium ſine officio conſtitueretur: unde titulorum diſtinctio.*
12. *In beneficio ecclēſiaſtico tria ſunt; officium, beneficium & fructus.*
13. *Dos eſt in patrimonio ecclēſiae: beneficii fructus ſunt beneficiarii; unde alii tituli.*
14. *Officium ecclēſiaſticum non conſertur ſine beneficio. Quid è contrario, ſi beneficium facet officio? Resp. Interim alii ex iuſtis cauſis commendatur.*
15. *Eccleſia titulata & commendata in vi- cem opponuntur.*
16. *Quid commenda, & quæ iuſtæ ejus cauſæ.*
17. *Eccleſia non eſt commendanda in perpetuum, niſi ex diſpoſitione Pontificis.*
18. *Eccleſia commendata ſacare dicitur.*
19. *Nec duo tituli nec duæ commendæ concurrere in tandem perſonam regu-*
- lariter poſſunt; titulus & commendæ poſſunt.
20. *Sacris equitum ordinib⁹ non poſſunt alia beneficia ecclēſiaſtica competere quām commendæ; & cur?*
21. *An Commendatarii fructus percipi- ant?*
22. *Affirmatur de Commendis perpetuis. In temporalib⁹ idem probabilius eſt, et ſi variāſe videantur.*
23. *Hodie plenè omnia commoda acqui- runt, uti procuratores in rem ſuam.*
24. *Demonſtratur. Commendas eſſe bona ecclēſiaſtica.*
25. *Et effectu juris à titulis non differre.*
26. *Probatur id pleniū.*
27. *Refellitur non nemo, qui cauſas Com- mendarum ex memoratis juribus non eſſe decidendas putat.*
28. *Proponitur ſpecies; ſcil. cum certum be- neficium ecclēſiaſticum, ſive titulus ſive commenda, nondum vacans, duobus conceditur, & Successori demum ape- ritur, à quo Primus petere neglexit, ſecondus petit & obtinet, & queritur, quis potior? Resp. de jure is qui petiit: quod probatur rationib⁹.*
29. I. ex jure civilī.
30. II. ex eodem.
31. III. à perpetua differentia ſeculariū & ecclēſiaſticorum.
32. IV. ex jure Feudali.
33. V. Praejudiciis.
34. VI. ex Jure Canonico.
35. Refellitur hinc iterum qui praefu- poſita haec erronea dicit.
36. Respondetur objec̄tione, quod Juris Canonici diſpoſitio de ſpiritualib⁹ a- gat, Commendas autem eſſe ſecularia beneficia.
37. An ſecundus ſit, cum Capitulum collatio- nibene-

- nī beneficii non vacante consensit; ut 52. Hac solatatione collationem hanc omnia
 tunc Successor factum ejus praestare se-
 neatur? Negatur & probatur, non 53. Resp. rationi D. Hartm. Pif. quod ec-
 successorem singularem, sed universa-
 lem teneri factum alterius praestare.
 38. Ostenditur, id esse rationis natura-
 lis.
 39. Electus eligentium factum non prae-
 stat, nisi lege electionis dictum id fuerit.
 40. Factum jure improbatum ne haeres 55. Quid si collatio sit solius Capituli?
 quidem praestat.
 41. Prohibitio canonum de non conferen- 56. Ad quid teneatur qui non ipse pro-
 do certo beneficio non vacante, aqua ad misit, sed promittenti tantum adsensit.
 Capitulum quam ad Praelatum perti- 57. Nihil huc facere c. II. Rescr. in 6. & c.
 net.
 42. Ex eo facto nec Capitulum, nec
 Praelatus, atq; adeo nec Successor obli-
 gatur.
 43. Jure demum feudali exceptus est ca-
 sus in ecclesiastico beneficio, si vivo Prae-
 lato; in secularibus, si heredi saltem
 apertum fuerit.
 44. Interpretatio regulae: ex qua persona
 lucrum quis capit, ejus factum praestat.
 l. 149. de R. J. Et intelligitur factum
 lege donationis comprehensum: quod 63. Species, de qua respondit Fac. Jurid.
 probatur exemplis.
 45. Aliud exemplum in usucapione.
 46. Successor ex persona antecessoris, qui
 mala fide rem accepit, usucapere ne-
 quis, et si ipse bona fide acceperit: ubi
 de sensu l. 13. §. I. de Acq. poss.
 47. Nec si res vitiosa fuerit. ad l. II. C. cod.
 48. Alio tamen jure utitur successor ratio-
 ne malae fidei, alio ratione vitii.
 49. In genere ergo fidendum, quid re vel
 natura negotii contineatur: ubi sensus
 c. 46. de R. J. in 6.
 50. Naturā electionis Praelati non conti-
 nerit concessiones certi beneficii non va-
 cantis, sed contrā improbari.
 51. Vera Fachinai ratio, quod collationi
 Praelati insit conditio, si ei vivo aper-
 tum fuerit.
 52. Hac solatatione collationem hanc omnia
 vitio vacare.
 53. Resp. rationi D. Hartm. Pif. quod ec-
 clesia, autrix justitia, non debeat à pa-
 tria recedere.
 54. Et alteri, quod Capitulum non mo-
 riatur. Non promitti hic factum Ca-
 pituli.
 55. Quid si collatio sit solius Capituli?
 56. Ad quid teneatur qui non ipse pro-
 misit, sed promittenti tantum adsensit.
 57. Nihil huc facere c. II. Rescr. in 6. & c.
 17. Prab.
 58. Quam illi textus hinc alieni sint.
 59. De casu ibi comprehenso neminem un-
 quam dubitasse; qui tamen limitatur.
 60. Alia longè quæstio, de qua hic agitur.
 61. An consuetudine mutatum quid sit spe-
 cialiter probandum esse; & quidem duo
 singulariter.
 62. Nondum probatum est, moribus teneri
 Successorem etiam non petita confir-
 matione.
 63. Species, de qua respondit Fac. Jurid.
 Viadr.
 64. In ea specie singularia quedam adducta
 specie fuisse; quæ nihil obstant.
 65. Refellitur ratio, quod posterior Com-
 mendam in duplum tantum casum si-
 bi reserbarerit.
 66. De aliis convenientiis tituli & com-
 mendæ: differunt formæ, conveniunt
 effectu.
 67. Commendatarius quoque exercet, quæ
 sunt jurisdictionis &c.
 68. Quæ berò sunt ordinis, non per se, sed
 per alios.
 69. Possessoris non utitur, sed remedio h. s.
 C. si per vim. Evang. Commenda contraria.
 70. Quæ in curia Rom. vacarunt, ad Papæ
 collationem pertinent, et si Commenda
 extra curiam vacare cœperit. Secus in
 Evangelicis.
 71. Conclusio cum contestatione.

DISSER-

DISSERTATIO JURIDICA
DE
TITULORUM & COMMENDARUM
CONVENTIENTIA.

§. I.

Emorabile omnino est factum illud Camilli, cùm Magistrum, eundemq; proditorem puerorum nobilium ipsis pueris tradidit, ut eum virgis cædentes in urbem agerent: testatus verbis rebusq;, se juris æquè ac bellorum esse gnarum, nec minus ju-

stitiæ studiosum, quàm victoriæ avidum. Quo unico actu effecit, ut hostes, Falisci, dedere se Romanis non vicogerentur, sed missis ultrò legatis maximopere expeterent; ac faterentur, melius se sub Imperio Romano-rum, quàm suis legibus victuros. Liv. lib 5. cap. 7.

§. 2. Hoc facto, multò meliore laude, quàm cum triumphantem albi per urbem equi vexerant, insignis justitiā fideque in urbem rediisse dicitur Camillus, summum seculi illius togâ belloq; decus. Tantum præsidii pariter

A

riter ac ornamenti cùm singulis, tum Reipublicæ accedere solet à sincero justitiæ cultu ac studio. Quod proinde, si quicquam aliud, natalium claritatem decet, & adeò exornat, ut sine dubio haud paulò majus inde decus generi inferatur, quàm à genere accipitur.

§. 3. Hujus itaq; justitiæ studio hactenus haud parum delectatus, ejusq; præstantiâ gloriâq; ductus, decursis pro instituto spaciis Academicis, electo hoc pro disputatione publica argumento de Titulorum & Commendarum convenientiâ, quædam inde specimenis loco delibabo. Et si enim vulgata videatur de Commendis tractatio, & ab aliis jam plurima eruditè in eam rem tradita sint, tamen ut accidere in materiis juris vulgatisfimis quoq; solet, supersunt satis multa, quæ aliorum industriam studiumque excitare & ingenium exercere possunt. Proinde, ut eo evidenter sit materia de Commendis, speciem eis oppositam de Titulis generaliter præmittemus.

§. 4. Titulus in jure est causa, cuius vi ac potestate jus alicui acquiritur & competere dicitur: unde tituli dominii translativi sunt causæ seu negotia illa, quibus dominium transfertur, sicut venditio, donatio, solutio, usucapio, permutatio, legatum, &c. uti è contrario alii tituli seu causæ sunt, ex quibus non dominium, sed usus tantum vel custodia aut simile quid transfertur: uti commodatum, depositum, &c.

§. 5. Dicitur autem titulus à tuendo, teste Varro, quia factum autoris & jus inde natum titulus tueretur; quasi titulus: nam ita promiscuè ea olim scribebantur, uti *maximus optimus*, & *maximus optimus*, &c. scribebant. Unde milites olim Tituli dicti sunt, Festo authore, quia tuendæ civitati assumuntur:

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENTENTIA. 3
tur: & Titus militem significabat, ut apud Pers. *Sat. i.*
vers. 20.

Ingentes trepidare Titos &c.
Atque ita jus omne à titulo vel causa sua æstimatur atque defenditur.

§. 6. Inde orti quoq; sunt tituli ecclesiastici. Equidem initio tenues quàm maximè fuere ecclesiæ facultates, & Servator quoq; à fidelibus oblata loculis asservavit, *Joh. 13. v. 29.* eoque mortuo discipuli ac fideles bona sua in commune contulerunt. Veruntamen nullis titulorum gradibus vel ordinibus bona tum distincta, sed ad communes necessitates impensa fuerunt. *Act. 2. vers 44. 45.* Nec deinde sub gentilismo bonorum, ordinum, dignitatumq; differentiæ ac tituli fuerunt: conf. Duar. *de Benef. Eccles. lib. 2. cap. 1.* quin nec discriminem fuit inter Episcopos & presbyteros. *c. 1. vers. Presbyter. dist. 21.*

§. 7. Verùm sub Christianis Principibus, cùm horum maximè liberalitate, aliorumque piorum beneficiis auctæ immensum opes ecclesiasticæ, & jam publica autoritate constitutæ ac munitæ essent ecclesiæ, cæperunt varia ordinum ac beneficiorum discrimina, & alia majora, alia minora dici; alia esse cum dignitate, alia sine ea: *c. 1. de Confvet. in 6.* Tum Majoritas quædam dici & constitui, *tot. tit. x. de Major. & obed.* & culmina dignitatum induci, uti dicuntur in *c. pen. x. de Præb & dign.* atque ita varii tum beneficiorum ecclesiasticorum, tum quæ iis cohærent officiorum tituli in ecclesiam inferri: de quibus hic tractandi locus non est.

§. 8. Sunt igitur in jure ecclesiastico tituli nihil aliud quàm beneficia ecclesiastica certis officiis ecclesiasticis

fiaisticis pro eorum modo, gradu ac dignitate annexa & adscripta. Unde Titulus idem est ac cuiusque beneficium ecclesiasticum. uti patet ex c. 4. x. de præb. & dign. ibi: *sine titulo de quo necessaria vitæ percipiat.* & quod in dict. c. 4. initio titulus, mox conveniens militiæ stipendiū dicitur. Idemq; constat ex cap. 16. x. eod. & expressum est Jure Feudali, in i. F. 6. in verb. *Si Episcopus &c. feudum dederit de rebus ecclesiarum, quæ eis subjectæ sunt & tituli vocantur &c.* Unde & titulatus idem est ac beneficiatus (sit verbis venia, cùm ita Canones loquantur) & titulari est ad beneficium ecclesiasticum promoveri. c. 3. X de Cler. conj. ibi: *Ecclesiis quibus intitulati fuerant. c. 2. dist. 70.* ubi hæc verba: *Sine titulo facta ordinatio irrita habeatur, & in qua ecclesia quisq; titulatus est, in ea perpetuo perseveret.* *Omnino autem in duabus aliquem titulari non liceat, sed unusquisq; in qua titulatus est, in ea tantum Canonicus habeatur.*

§. 9. Canonicus autem à Canone, id est, portione seu Præbenda, quæ pro officio ipsi ad alimenta tribuitur, & hinc in d. cap. 2. Canonicus præbendarius mox vocatur. Canon enim portionem vel pensitationem annuam vel menstruam vel etiam diurnam significabat, in primis quæ in alimenta solvenda fuit, ut apud Æl. Spartianum in Sever. c. 8. *Rei frumentariæ quam minimam repererat, ita consuluit, ut excedens vitâ septem annorum Canonem P. R. relinquere.* Et cap. pen. *Moriens 7. annorum Canonem reliquit &c.* Uti & pensio Emphyteutæ Canon Emphyteuticus dicitur. Atque hinc mirum videri non debet, dari Canonicos regulares & irregulares, quæ pugnare videntur. Nam Canonicus non dicitur à Canone qui regulam, sed à Canone qui pensionem beneficii ecclesiastici significat, ut in

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 5

in d. c. 2. dist. 70. Alia de titulis compluscula tradidit Gonzales, ad c. 4. n. 2. X. de Præb. & dign.

§. 10. Quanquam vero Monasteria titulis non comprehendi videantur, per c. 2. X. de Capell. Monach. ibi: Cum generaliter in urbe servetur ut nullum Monasterium titulo sit subiectum &c. contrarium tamen docet d. text. in 1. F. 6. impr. Quod vero in d. c. 2. dicitur, assertio partis fuit, quæ mox rejicitur à Pontifice. Sed & agitur ibi de speciali consuetudine urbis Romæ. arg. verb. cum in urbe servetur. Deniq; alia quæstio est, an Monasterium alii titulo subiectum sit; alia an ipsum sit titulus; quod in d. c. 2. non negatur.

§. 11. Oeconomiæ verò ecclesiasticæ tota ratio in eo est, ut singulæ ecclesiæ suis beneficiis ecclesiasticis, quasi congrua dote, sint instructæ, unde ecclesiæ cujusque onera ferri, & qui ei serviunt vel præfunt competenter & pro cujusq; dignitate sustentari possint. Quamobrem tum ipsæ ecclesiæ inter se titulis distinctæ sunt, tum cujusq; ecclesiæ officia; adeò ut, quemadmodum nulla officia ecclesiastica sine titulo seu beneficio congruo conferri posunt, d. c. 2. dist. 70. c. 4. c. 16. X. de Præb. & dign. ita nulla ecclesia constitui sine dote congrua, c. 1. caus. 1. qv. 2. c. 8. X. de Consecr. eccl. quæ & ipsa titulus beneficii est: & inde fit, ut Cardinales Presbyteri addant nomen ecclesiæ, cuius sunt presbyteri, sub nomine tituli: v. gr. Cardinalis Presbyter tituli B. Marcelli &c. c. 2. X. de Cleric. non resid.

§. 12. In beneficio igitur ecclesiastico hæc tria conjuncta sunt, beneficium ipsum, officium quod ei co-hæret, & fructus, qui inde percipiuntur: c. fin. de Rescr. in 6. c. 2. c. 4. c. 16. X. de præb. & dign. qui proinde fructus nemini acquiruntur, nisi ei, qui justo ecclesiæ suæ ti-

tulo eos perceperit: atque, uti privatus nihil acquirere potest nisi ex justo titulo seu causa dominii translativa, v.gr. emti, legati &c. ita nemo fructus beneficij ecclesiastici, nisi ex causa vel titulo ejus officij, cui beneficiū illud cohæret quod in ea ecclesia gerit, & quod proinde solum est justa causa sive titulus acquirendi ejus fructus, perinde ut venditio, donatio, &c. sunt justæ causæ vel tituli acquirendi dominii.

§. 13. Cæterum dotatione dominium acquiritur ecclesiæ, & dos fit patrimonium ecclesiæ; beneficij autem fructus sunt ejus, qui justo titulo beneficium habet; ille aliquibus dicitur *titulus patrimonii*, hic *beneficij*, quo etiam continetur titulus *mensæ*, uti redditus mensæ Episcopalis; quibus additur titulus *paupertatis* professæ seu religiosæ, in monasteriis: vid. D. Linck. *ad tit. X. de Ætat. & qualit. præf. in fin.* rectius paupertatis in genere, uti in Xenodochiis & similibus dominibus religiosis: nam & ille est justus titulus justaque causa percipiendi fructus beneficij ecclesiastici: c. 3. c. 4. *X de Relig. dom.* nec minor religio est pauperes alere quam sacra facere; major etiam pietas. Quanquam præcipue quoque id Magistratum muneris sit, pauperibus invalidis publicè prospicere, nec minus sanè id munus publicum est, quam pupillis tutores dare, aut militem ad defensionem reip. alere.

§. 14. Atque hi quidem sunt justi tituli percipienti fructus beneficij ecclesiastici: dictumque est, quod nemo ad officium ecclesiasticum promoveri debeat sine titulo, adeò ut olim promotio ipso jure irrita fuerit, c. 4. *X de præb. & dign.* deinde autem valuit quidem, sed promotor interim alere promotum debuit. c. 16. *X. eod.* Verum, quid si è contrario beneficium vacet, ne moque

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 7

moq; sit, qui rite ei successerit? Tunc verò illud commendatur vel committitur alicui custodiendum & administrandum, ne interim pro derelicto habeatur: unde beneficia hæc *Ecclesiæ commendatae*, & vulgò, quasi contractè, *commendæ* dicuntur: quæ proinde origine sua titul⁹ seu causa justa acquirendi fructus beneficii ecclesiastici non sunt, sed procuratio, uti dicitur *in c. 42. de Elect. in 6.* &, qui tenet, tantum est procurator seu mandatarius. *c. 15. eod in 6.* Commendare enim nihil aliud est, quam deponere, ut totidem verbis dicitur *in l. 186 ff. de Verb. sign. & in l. 24. princ. ff. depos. c. i. x. eod. Add. l. 14. §. 4. ff. de Relig.* Depositum autem est, quod custodiendum alii committitur, & propriè est rerum mobilium: immobilium enim, (qualia sunt beneficia ecclesiastica) depositum incidit in mandatum, seu procurationem.

§. 15. Hinc ecclesia titulata & ecclesia commenda disertè invicem opponuntur *in c. 3. caus. 21. q. 1.* & *cap. 54. vers. Suggesit x. de Elect.* Unde sequitur, omnem ecclesiam, quæ non est titulata, esse commendatam; non enim, etsi pastore ecclesia vacet, etiam administratore vacare & planè deseri debet. Eodemque sensu distinguiuntur Titularii & Commendatarii; A. Fab. *C. de Episc. & Cler. def. 34. n. 1.* & in *Ll. Longob. commendæ & beneficia ecclesiastica strictè sic dicta. lib. 2. tit. 44. l. 2.* in verb: *qui commendationem vel beneficium ecclesiasticum habent.*

§. 16. Est itaque Commenda origine sua beneficium ecclesiasticum, quod titulo seu officio suo ecclesiastico vacans, interim ob causas alii custodiendum committitur & commendatur. Causæ justæ sunt, si impedimentum obstet, quo minùs beneficium illico in

§ 17. Hinc causæ propè omnium, quæ de Commendis tradita sunt, apparent. Non enim in perpetuum, sed ad tempus tantum ecclesia commendari potest; *c. 12. X. de Accus.* & quidem regulariter tantum ad 6. menses: *c. 15. de Elect. in 6. idq;* ab ordinario Collatore; modò parochialis ei commendetur, qui habilis & in Sacerdotio est, & evidens sit ecclesiæ utilitas seu necessitas. *d. c. 15.* Ad vitam autem, nedum in perpetuum nemo commendare potest, nisi solus pontifex; *c. 42. de Elect. in 6.* qualia tamen Pontificis indulta in Senatu Sabaudiæ non nisi à Senatu visa & comprobata admittit A. Fab. *d. def. 9.* quod multò magis in Imperio & Gallia obtinebit.

§. 18. Ecclesia verò commendata non minus vacare dicitur, quām si nemini commissa esset, tum quia vacat quæ Pastorem non habet, qui ei sit rite & Canonice intitulatus: *arg. d. c. 3. de Cler conj.* tum quia commendatarius non possidet beneficium, sed possessio ejus manet penes Pontificem vel Collatorem, perinde ut cùm nondum canonice illud contulit: in depositarium enim nec possessio transfertur. *l. 17. §. 1. ff. depos.* A. Fab. *C. d. def. 9. & 10.* Quæ omnia secus sunt in titulis, qui perpetuò seu ad vitam conceduntur, eorumque possessio est penes titulatos.

§. 19. Eo tamen convenient, quòd, uti nemo duobus titulis adscribi potest. *c. 4. caus. 21. q. 1. c. 13. c. 14. c. 28. x. de Præb.* ita nec duas commendas habere; *c. 15. de Elect. in 6.* nisi ex dispositione Pontificis: unam autem commendam & unum titulum potest habere. *c. 3. caus. 21. q. 1. c. 54. inf. de Elect.*

§. 20.

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 9

§. 20 Hinc verò constat , quæ Ordinibus sacrorum Equitum concesa sunt beneficia, ipsis non jure tituli competere posse, sed tantum jure commendæ. Atquē hinc est, quod per universam Europam bona horum ordinum, cum Mariani tūm Joannitarum, meræ sint Commendæ, Commenthureien ; cùm teneantur armis defendere ecclesiam, & sint veri milites armati; quod officium est seculare non ecclesiasticum, & proinde ad nullum titulum ecclesiasticum referri potest; quin armis interdictum est Clericis , qui titulum habent. c. 10. x. de Elect. Et el. atq; adeò non nisi jure commendarum uti posunt, etsi species religionis sint, & ad vota quodammodo adstringantur. Vid. Dn. Præf. Jus publ. c. 18. §. 43. Et seqq.

§. 21. An verò fructus interim percipiat Commendarius , valde ambiguum videtur. Et communiter existimant, fructus ad Commendarios non pertinere; Gonzal. ad c. 54. in fin. x. de Elect. Gylmann. Symptor. tom. 1. part. 1. tit. 3. pag. 193. Christin. Vol. 1. Decis. 59. num. 15. Et seqq. idque convenit naturæ commendationis & procurationis. sup. §. 14. Alii tamen necessaria ad vietum iis concedunt. Marsil. de Eccles. reddit. p. 2. t. 15. c. 26. n. 26.

§. 22. Verùm, etsi hoc de prima Commendarum origine, quæ ab ordinariis Collatoribus ad paucos menses fieri consvererat, non adeò negemus; tamen Jure Canonico videtur jam obtinuisse , ut fructus Commendariis cederent. Planè, de Commendis, quæ autoritate Pontificis ad vitam concessæ sunt, nulli dubitamus, quin fructus Commendariorum fuerint, atque hactenus ab indole depositi & mandati desciverint, ex quibus fructus omnes restituuntur do-

B

mino.

mino. Commenda enim dominum non habet, cui fructus acquiri canonice possint: nam nec successori sunt qui non est; nec collatoris, cuius est intra certum tempus providere alii de beneficio, non verò sibi retinere ejus fructus; denique Pontifici Romam commendarum fructus mitti solere non appetit. Quin imò, cùm is, cui commendata est ecclesia, omnia gerere ac exequi possit quæ sunt Jurisdictionis Episcopalis, & quæ Prælatus ritè electus ac confirmatus potest; c. 42. *de Elect. in 6.* etiam redditus percipere poterit, cùm nec hi excepti ullibi sint, & meritò ei commoda præstentur, qui omnia rei onera suscipit. Et cur alias beneficium Commendæ ad vitam alicui daretur, si commodis careret: aut quis onus sine commodis ad mortem usque reciperet?

§. 23. Quicquid verò tum fuerit, hodiè certè inter omnes constat, Commendas in jus perpetuum abiisse, & fructus æquè ad commendatarios atque ad titulatos plenariè pertinere: uti ex Petri Suavis *Hist. Concil. Trid.* docet Ziegler. *ad Inst. Jur. Can. Lancell. lib. 1. tit. 28. §. 10.* Idem Gylmann. *d. tit. n. 2. & n. 4. pag. 193.* Klock. *tom. 3. Conf. 108. n. 66.* Duaren. *de Benef. eccles. lib. 5. cap. 7.* Quanquam maximum hunc esse abusum existiment, eumq; valde improbent cùm prædictus Petrus Suavis apud Zieg!. *d. 1* tum Duar. *d. c. 7.* Andr. Vallens. *ad tit. x. de Concess. præb. §. 3. n. 2.* & alii. Sunt igitur tales Commendatarii veluti procuratores in rem suam, qui etsi non titulo ac jure proprio tenent beneficium, tamen omnia commoda sibi perinde ac titulati quærunt.

§ 24. Hinc verò constat, Commendas non minus ac titulos esse verissima bona ecclesiastica, atque adeò in genere, & specialiter Commendas Equitum sacro-

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. H
sacerorum ad Jus ecclesiasticum pertinere, causasque
earum, de quibus controvertitur, ex Jure Canonico
& Feudali (quia beneficia & feuda ecclesiastica quoq;
sunt feudorum species. 1. F. 1. & 6. 2. F. 26. §. moribus. 2. F.
35. &c.) decidendas esse: cùm non ideo res desinat es-
se ecclesiastici juris, quia apud alium deposita, vel ad-
ministratio ejus alicui mandata est; neque depositum
vel mandatum transferunt dominium ecclesiae ad a-
lios: nec mandantur Commendae extra ecclesiam,
sed personis ad usus ecclesiae obligatis & vel voto ob-
strictis.

§. 25. Quin effectu juris non differunt hodie titu-
latus & commendatarius, sed uterque æquè pro vero
Prælato, & Commenda ex dispensatione summi Pon-
tificis instar tituli habetur. Hoc latè ostendit A. Fab.
C. lib. 1 tit. 3. def. 34. ubi n. 1. ait: *Commendatarius pro*
vero Prælato & Titulario habetur, quandoquidem
Commenda ipsa titulus est dispensatorius; nec inter Com-
mendatarium & Titularium ecclesiæ Rectorem effectu ipso
quicquam interest &c. Quod & firmat ex antiquiori-
bus; uti ex Probo, qui dixit: *Commendatarius perpetu-*
us non minùs censetur verus Prælatus major in his que sunt
Jurisdictionis & administrationis Prælature quam Titula-
rius. Et ex Navarro asserente, *Commendatarios esse*
veros Prælatos, & posse facere quicquid Titulares possunt &c.

§. 26. Hinc & Capitulum habent, quo nomine
Collegium ecclesiasticum notari constat: rubr. & tot. tit.
x. de His que sunt à maj. part. Capit, ad stricti sunt ad tria
vota substantialia: Gylmann. d. tract. tom. 1. part. 1. tit. 3.
fol. 192. col. 2. ubi Magister Ordinis Teutonicus libello suo id com-
plexus est. inde inter religiosos quoque recensentur;
& jura Clericorum habent: c. 3. x. de Privileg. ibi: *Fra-*

tres Templi & Hospitalis & alii Religiosi. Praun. im Adlichen Europ. §. 674. electione perinde fiunt uti alii Prae-
lati titulati : utuntur titulo Reverendissimi, Hoch-
würdigste ; item Andächtige / Seine Andacht ; Geist-
liche / religiosi &c. & ita quoq; ab aliis compellantur,
uti quotidie apparet ex literis publicis, quarū exem-
plaretulit Excell. & Celeberr. Dn. Becmanus SS. Theol.
D. & Prof. nec non Universitatis & suæ Facult. Senior longè
meritis. in tract. de Ord. Johannit. cap. 4. & alii, Gylm. d.
tit. 3. fol. 191. in fin. & fol. 192. &c. Sed & autoritate
Pontificis constitutæ sunt Commendæ, quin, nisi per
Reformationem religionis inde, ut & alia bona eccl-
esiastica, exemptæ fuerint, Pontificem agnoscunt, eique
fidem præstant. *d. tit. x. de Privileg.* Denique locum
quoque & ordinem, ut ecclesiastici, ante ejusdem clas-
sis seculares habent, ut constat. Atq; adeò tota earum
forma, constitutio ac jura sunt ecclesiastica.

§.27. Mirum itaq; quām maximè est, quidam
in causa Commendæ controversa, cùm rationes ex
Jure Canonico & feudali allatae evitari non posse vi-
derentur, existimaverit, non esse hæc ex iis juribus
decidenda. Certè enim causæ bonorum & jurium
ecclesiasticorum, ut sunt Commendæ, ex jure Cano-
nico decidendæ sunt; & causæ beneficiorum, etiam
ecclesiasticorum, ex jure Feudali: cùm sint verissima
fenda ecclesiastica, quæ olim cum omni jure etiam
ecclesiastico à seculari potestate concessa fuerint; &
de quorum concesione & concedendi modo in nul-
lo alio jure communi, quām Feudali & Canonico agi-
tur. Unde, quanquam deinde ab Henrico V. extorta
fuerit transactio, ut in his beneficiis Imperator tan-
tum jura secularia die Weltligkeit / Papa autem eccl-
esiastica

siaistica per annulum & baculum conferret, eo tamen facio tantum persona conferentis, non modus conferendi mutatus, nedum eo pacto jura feudalia & Canonica sublata fuere. Igitur ex utroque hoc jure norma decidendi has causas petenda est. Quin & accuratè conveniunt cum principiis juris communis, atque ex hoc communi fonte quasi rivuli jura eorum ducuntur; ut in causa jam tractanda manifestum fiet.

§. 28. Quodsi itaque Prælatus, consentiente Capitulo, beneficii ecclesiaisticae, sive titulati sive commendati, nondum vacantis expectativam, ut vocant, duabus concesserit, beneficium autem mortuo demum Prælato vacare incipiat, & prior expectivarius à successore Prælato confirmationem petere neglexerit, posterior autem rite & debito tempore eam obtinuerit, quæritur, an nihilominus prior præferri debeat & posteriorem excludere posse? De jure primū quæritur, (nam si quid usu mutatum, vel in facto, ejusque circumstantiis singulare esse dicatur, id probandum venit) & respondetur, priorem, qui statuto legibus feudalibus vel Canonibus tempore confirmationem neglexit, non posse excludere illum, qui eam petiit & obtinuit.

§. 29. Hoc ostenditur breviter his rationibus. I. Prælatus, qui beneficium nondum vacans confert, nihil suum confert, quia totum adhuc possessoris, adeoq; alienum est; non enim agitur de jure directo, quod conferentis est, sed de utili seu ipso beneficii jure quod possessoris est, transferendo. Igitur nec ex ea collatione jus ullum quæritur exspectatio, quod ipse conferens nunquam habuit, *l. 20. princ. ff. de Acq. rer. dom.* neq; ex ejus promissione obligatur

B 3

successor,

successor, qui heres ejus non est. 1. i. C. si cert. pet. l. fin. C de Her. act. l. 2. C. de Her. vend. l. 26. C. de Pact. Quæ ratio tcta. juris communis est, & in omnibus beneficiis obtinet, in quibus heres non est, sive dicantur spiritualia sive secularia; cùm neq; ex facto defuncti invalido jus oriri possit, neq; successor, qui heres non est, illud præstare teneatur, quod adeò & in Commendis obtinebit.

§. 30. II. Officium Prælati cum omni jure, quod ei cohæret, adeoq; & jus conferendi beneficia merè personale est, & proinde totum cum persona interit: cùm sola personæ electione, non vero ulla successione hereditaria Prælatus constituatur: ut patet. Cùm igitur Prælatus beneficium, quod nunquam ipsi vivo apertum fuit, conferre non potuerit, adeoq; collatio eo vivente ipso jure nulla sit, non potest post mortem ea incipere, ubi omne jus conferendi jam morte expiravit. Non potest igitur ullum temporis momentum fingi, quo collatio subsistere & inde jus quæri potuerit: non vivo Prælato, quia nunquam vacavit, sed omne jus beneficii penes alium possessore fuit, adeoq; Prælatus nihil quod ipse non habuit, alii concedere potuit: non eo mortuo, cùm beneficium vacare incipit, quia morte ejus omne jus conferendi jam extinctum penitus fuit. Igitur nec ex ejus collatione beneficium acquiri potuit, quæ non valuit, neque ex successoris, qui non contulit. Et hoc quoq; argumentum omni jure ipsâq; natura constat, & ad omnia beneficia pertinet quorum jus conferendi hereditarium non est, sed cum persona extinguitur, uti in Commendis, sive dicantur spirituales sive seculares.

§. 31. III. Atq; hinc perpetua illa oritur differentia

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 15

rentia beneficiorum ecclesiasticorum, & secularium in quibus dominus heredem habet, qui factum ejus præstare tenetur, atq; adeò, licet beneficium vivo domino, qui id concessit, apertum non fuerit, heres tamen ipsius, quandocunq; aperiatur, obligatur ex concessione & promissione defuncti, & beneficium sibi jam apertum præstare tenetur. In secularibus itaq; domini jus morte non perit, sed activè & passivè ad heredes transit; cùm ē contrario in ecclesiasticis jus omne cum persona, quæ hæredem in beneficio non habet, interierit.

§. 32. IV. Atq; hæc uti indubitata sunt juris communis & universalis principia, ita ex iisdem jure Feudali & Canonico ad eundem modum id disertissimè decisum est; velut in 2. F. 26. §. Moribus. his verbis: *Moribus receptum est, dominum de feudo militis sui, quod post mortem ipsius ad dominum reverti sperabatur, in alium militem investituram facere posse, que investitura tunc demum capiet effectum, cùm feudum domino NB. aut heredi suo fuerit apertum. NB. Secus est in ecclesiasticis personis: nam si ille talem faciat investituram, (scil. beneficii non vacantis) non aliter valebit, nisi sibi NB. non etiam Successori aperiatur.* Similiter in 2. F. 35. de concessione beneficii ecclesiastici nondum vacantis ita dicitur: *Si antè decesserit investitor, quam feudum ad eum revertatur, NB. Successor non cogitur eam habere ratam.* Et in 1. F. 3. *Si antè decesserit Archiepiscopus, quam ille qui feudum possidebat, successores non coguntur eam investituram facere vel confirmare.*

§. 33. V. In quem sensum quoq; illud sæpius decisum ac responsum expressè fuit: uti cùm Archiepiscopus Magdeburgensis rem ecclesiæ suæ, sed nondum

dum vacantem, alii concessisset, quæ eo demum mortuo aperta fuit, negatum est, Successorem ejus teneri. Carpzov. *Jurispr. for. p. 2. const. 45. def. 7.* cuius hictenor: Ob gleich Herr Albertus, weiland Erz-Bischoff des Primats und Erz-Stifts zu Magdeburg Hansen Reinicken/ einem Bürger zu Mansfeld ißt den Fall da Stephan Policke (possessor) ohne Leibes-Erben versterben würde / esliche Thal-Güther und Salz-Pfannen zu einem Angefalle oder Gedinge gelichen und gegeben/ welches Gedinge nachmahls Euch und euern Vorfahren beständiger weise und mit Einwilligung der nachfolgenden Erz-Bischöffe cedirt und abgetreten worden/ dieweil aber dennoch der Fall mit Stephan Policken NB. nicht bei höchstged. Erz-Bischöffen Leben/ sondern hernach sede vacante, ehe jetziger Erz-Bischoff Sigemund zur Regierung kommen/ sich begeben ic. So ist das Capitul und hernach regierende Erz-Bischöffe an der vorigen Erz-Bischöffe Handlung und Belehnung nicht verbunden. in quem sensum quoq; respondit. Peil. *Cent. 1. Conf. 7.* ubi, cum eadem ratione decidisset, daß dieselbe Belehnung an ihr selbst todt und erloschen/ und ein nachfolgender Bischoff/ oder sede vacante ein Thum-Capitul/ derselben ungeachtet/ diese Pfannen ordentlicher weise wol zuwenden mögen: ita concludit: *Quia casum in volumine juris expressum habemus, nullus omnino dubitationi vel questioni de hoc locus est.* Estq; hæc unanimis haec. Dd. sententia vid. Finckelthaus. *Controv. Feudal. disp. 7. thes. 12.* Et ibi alleg. Atque ita in causa Commendæ respondit *inlyta Facult. Jurid. Viadrina.*

§. 34. VI. Atque hinc simpliciter Jure Canonico constitutum est, quod beneficium ecclesiasticum conferri

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 17

ferri nequeat ; nisi vacans. c. 2. c. 3. c. 4. x. de Concess. præb.
c. 27. x. de Præbend. &c. quæ constitutio ex prædictis ra-
tionibus juris communis non potest non inferri : qui-
bus præterea ibi additur alia ratio itidem ex jure
communi desumpta, quâ talis collatio pro invalida ha-
betur ; scil. quòd contineat votum captandæ mortis.
d. cap. 2. c. 2. eod. in 6. c. 5. X. de Pact.

§. 35. Cùm itaq; omnibus his constitutionibus &
rationibus Commendæ non minùs ac alia beneficia
contineantur, ineptum planè est, dicere, hæc esse er-
ronea præsupposita quæ ad Commendam applicari
non possint, neque tamen indicare, ubi in Commen-
dis aliud ac in reliquis beneficiis ecclesiasticis consti-
tutum , aut, ubi Commendæ ab expressissimis illis
decisionibus ex jure communi ^{sup. §. 31, 32.} & 33. allatis ex-
ceptæ sint. Econtrariò verò abunde satis demon-
stratum est, idem effectu juris esse in commendis ac
aliis beneficiis ecclesiasticis, & decisionem hanc ex ju-
re communi & ipsa ratione naturali desumptam nec
in commendis nec in ulla alia re fallere posse, nec fi-
eri, ut quod quis ipse non haber, alii possit concede-
re, aut, ut jus personale & cum persona extinctum
post mortem adhuc inchoari possit.

§. 36. Unde nec regeri potest, (salvo tamen alio-
rum rectius sentientium judicio) quòd dispositio Ju-
ris Canonici de non conferendo beneficio quod non
dum vacat, de spiritualibus intelligenda, nec ad Com-
mendas trahenda sit, cùm illæ sint beneficia secularia.
Nam Resp. (i.) Nihil omnino huc facit spiritualitas be-
neficii, cùm omnia hactenus expositæ sententiæ funda-
menta ex jure Romano petita sint; quod non de spi-
ritualibus agit, sed contrà de secularibus : neq; ullara-

C

tio

tio aut dispositio spiritualitate beneficii nititur. (2.) E contrario de secularibus verum est, neminem quod ipse non habet in alium transferre: nec jus personale morte personæ extinctum post mortem inchoari posse: quæ manifesta pugna naturalis est, etiam in rebus secularibus. *vid. sup. §. 28. 29. & 30.* (3.) Evidentissimi illi textus *sup. §. 31. & 32.* ex jure feudali adducti nihil de spiritualibus disponunt, sed de feudis ab ecclesiastica persona, quæ heredem in beneficio non habet, datis, & excipiunt tantum dominos heredem beneficii habentes qui eorum factum præstare tenetur. (4.) Ipsi Canones expressè se fundant in voto captandæ mortis, quæ ratio ex jure communi desumta in secularibus quoque valet. (5.) Negatur, Commendas esse beneficia secularia, si hæc ecclesiasticis opponuntur: demonstratum enim jam est, Commendas æquè ac titulos esse beneficia ecclesiastica. Si verò ex sensu Canonum accipiantur, etiam titulata beneficia ecclesiastica sunt secularia, quia jure Canonico ad secularia refertur, quicquid voto religioso ac regulæ ad strictum non est. *c. 8. caus. 16. qu. 1. A. Fab. C. lib. 1. tit. 3. def. 34. n. 1. & 2.* (6.) Quin Commendæ ordinum equitum inter religiones recensentur, cùm & illi regulæ & voto alligati sint; etsi in Evangelicorum Commendis illa sublata sint: eodem enim nihilominus jure ut reliqui equitum sacri ordines utuntur.

§. 37. Præcipue verò obstat videtur, quod securus sit quando Capitulum collationi beneficii non vacantis consensit, cuius factum successor ab eo electus præstare beat. Nam satis certum videtur, à ratione juris id maximè abhorrere: cùm constet heredem quidem seu successorem universalem ex facto defuncti obli-

Et obligari, non autem Successorem singularem, qualis est Successor certi beneficij. Hinc omne æs alienum, omnisq; obligatio & actio ad solos heredes, non autem ad legatarios vel fideicommissarios singulares transit. l. 13. C. de Hered. inst. l. 35. §. 1. & 2. ff. cod. l. fin. C. de Hered. action. l. 2. C. de Hered. vel act. vend. adeò ut heres ipse, qui deductis certis rebus hereditatem restituere rogar9 est, creditorib9 defuncti ideo non teneatur, quia instar legatarii & successoris singularis habetur. §. 9. vers. Quin etiam. Inst. de Fideic. hered. Uti & agnati, qui in feudo succedunt, successors sunt singulares nec ad æs alienum defuncti tenentur. 2. F. 45. &c.

§. 38. Quod ipsum naturalis quoque ratio probat: naturaliter enim quisq; ex suo tantum, non ex alterius facto tenetur, quia homini in suas tantum, non in alterius actiones jus à natura datum est. Unde regulæ illæ: Quòd factum cuiq; suum, non alii nocere debeat. l. 155. pr. ff. de Reg. Jur. l. 25. §. 2 in fin. ff. ad SCt. Treb. l. 27. §. 4 in fin. ff. de Pact. l. 5. §. 5 ff. de Op. nov. nunc. Quòd nemo facto suo alterius conditionem deteriorē facere posfit. l. 74. ff. de Reg. Jur. l. 2. ff. Quod vi aut clam. Quòd nemo alterius facto onerari debeat. &c. l. 27. in fin. princ. ff. de Procurat. l. 33. §. fin. C. de Inoff. test. &c. Excipitur heres, qui ideo oneratur ex facto defuncti idq; praestare tenetur, quia jure fingitur eadem esse persona cum defuncto, adeò ut perinde sit, contra suum, an contra defuncti factum venerit: utroq; enim casu æquè repellitur exceptione rei venditæ ac traditæ, ac si ipse fecisset. l. 1. princ. & §. 1. ff. de Exc. rei. vend. Hæc ratio tota cessat in successore singulari, qui non, uti heres, repræsentat personam antecessoris, adeoque relinquitur regulæ naturali, quod ex alterius facto non teneatur.

§. 39. Longè minus verò tenetur electus factum eligentium præstare: satis enim constare arbitror, electum ex electione ad alia non teneri, quām quæ electionis legibus, seu, ut loqui amant, capitulationibus comprehensa sunt; tantum abest, ut in genere factum eligentium præstare teneatur; nisi talia sint, quæ per se & suo jure omnes obligant, prout in omnibus Collegiis, quibus eligendi jus competit, usu venit, ut ad alia non obligentur, quām quæ in lege electionis dicta sunt, vel per se obligationem pariunt.

§. 40. Quinimò tale factum, quale est collatio beneficii non vacantis, nec heres quidem vel successor universalis præstare tenetur, nendum successor singularis aut aliis: quia negotium illud, et si consensu Capituli fiat, jure penitus invalidum est, ex quo nulla planè obligatio oriri potest. Quām enim utroque jure improbetur talis concessio ob cohærens votum captandæ mortis, notissimum est *ex l. 4. C. de Inutil. stip. l. 5. C. de Pact. conv. tam. sup. tot. l. 19. C. de Pact. c. 2. & pass. X. de Concess. præb. c. 2. eod. in 6. c. 5. X. de Pact. &c. & maximè Jure Can. omnis collatio cuiusq; beneficii ecclesiastici nondum vacantis severè interdicta est: d. c. 2. verb. Nulla ecclesiastica beneficia tribuantur alicui seu promittantur antequam videntur: & c. allegato jure civili ejusque ratione.*

§. 41. Neq; adeò magis Capitulum conferre, beneficium non vacans potest, quām Prælatus: nam nec illud conferre potest, quod alienum est, & omnis collatio beneficii ecclesiastici, à quocunq; fiat, prohibita est, d. c. 2. omnesque prohibendi rationes omnium

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 21
mniūm concessionibus æquè communes sunt. Quod
verò initio nullum est, nec ex post facto quidem con-
valescit: quæ omnia satis certa sunt.

§. 42. Ex hoc igitur facto legibus improbato ne-
mo obligari potest, adeoq; ne ipsum quidem Capitu-
lum, nedum Successor. Qui enim fieri potest, ut Suc-
cessor ex facto Capituliteneatur, ex quo ne ipsum
quidem Capitulum; seu, ut ille magis ex alterius
facto obligetur, quam ex suo? Evidem her-
res ex facto quidem licito testatoris, v. gr. legato, te-
netur, et si testatori liberum sit illud adimere; quia
heres tamen aditione se ad id obligavit; si testator pro-
pter prohibitionem legis non teneatur, certum est, nec
heredem obligari.

§. 43. Nec mirum videri debet, collationes be-
neficii non vacantis adeò jure improbari, & tamen
tam frequenter fieri. Nam jure deinde Feudali de-
mum receptæ illæ sunt hactenus, si vivo Prælato de-
inde vacare cœperint. 2. F. 35. §. cumq; te bonis ecclesia.
2. F. 26. §. moribus. ubi disertè jus hoc moribus tribui-
tur: uti & è contrario iisdem moribus receptum tra-
ditur, ut in secularibus beneficiis, quorum dominus
heredem habet, valeat collatio, si herede faltem ex-
istente apertum fuerit. d. §. Moribus. Unde manife-
stissimum est, concessiones beneficii non vacantis,
legibus & Canonibus prohibitas, non ultra deinde
permisas fuisse, quàm cum evidenti distinctione in-
ter concessionem Prælati & domini secularis, ut illa
valeat, si beneficium vivo; hæc, et si post mortem here-
dis saltē aperiatur; nec proinde ulterius jure extensa est
conferendi licentia.

§. 44. Movit quidem alios in primis quoq; ge-
C 3 nerali-

neralitas illius regulæ: *Ex qua persona lucrum quis capit, ejus factum prestare debet.* l. 149. ff. de Reg. Jur. Verùm nemo quisquam dicet, eum esse hujus regulæ sensum, ut donatarius, commodatarius, legatarius, &c. qui lucrum capiunt ex persona donatoris, commodatarius, vel testatoris, teneatur in genere horum facta præstare, æs alienum solvere; &c. nihil enim ab omni jure alienius esse constat, cùm id solius sit hæredis ac universalis Successoris. Necessariò igitur hoc intelligendum est de facto quod ipsa lege donationis, seu negotii ex quo lucrum capit, comprehensum est: uti in donatione sib modo facta hunc modum adjectum præstat donatarius. l. 1. C. de Don. qua sub. mod. Is cui testator legat cum onere fideicommisfi, teneatur id onus præstare, quia legati lege comprehenduntur, sed tantùm pro modo lucri, non ultrà l. 114. §. 3. in fin. ff. de Legat. l. 1. §. 17. ff. Ad Sct. Treb. Aliud exemplū affert Wissenb. ad d. l. 149. n. 21.

§. 45. Ita, qui usucapere vult ex persona antecessoris singularis, in causam usucaptionis succedat necesse est, quia ex ea capit. Cùm igitur omnis usucaptionis, præter titulum, (sine quo nec inchoari illa nec continuari potest) duo sint maximè substantialia; alterum in negotio, ut bona fide initum sit; alterum in re, ne vitiosa sit, in utramq; hanc causam succeditur.

§. 46. Igitur, si antecessor rem mala fide accepit, successor, si ex ejus persona velit usucapere, eodem jure utitur, etsi ipse sit in bona fide, quia non ex suo, sed antecessoris negotio & initio capit. Atq; hoc eleganter dicitur in l. 13. §. 1. ff. de Acq. poss. Cum quis utitur adminiculo ex persona autoris, uti debet sibi sua causa, suisq; vitiis. Hic ergo textus, quem urgere

gere solent in contrarium, apprimè sententiam nostram firmat atq; illustrat; scil. Successorem singularem non teneri ad alia, quām quæ lege negotii, ex quo acquirit, continentur.

§. 47. Pariter continetur naturâ usucaptionis, ne res vitiosa sit. Hoc vitium rei cohæret, adeòq; & illud cum re ad successores transit, uti alia onera & commoda rei cohærentia: de quo est *l. n. c. de Acq. poss.*

§. 48. Inter hæc duo tamen id interest, quod mala fides antecessoris non noceat successori, si is à se & suo negotio usucapione inchoare velit, & in bona fide sit. *l. 5. princ. ff. de Div. temp. præscr.* sic enim hoc, à quo ipse incipit, aliud à priore, quod ab antecessore mala fide gestū erat, negotium, aliud usucaptionis initium, alia deniq; usucatio est. At si res vitiosa sit, indistinctè nocet etiā successori, licet à se initium usucapiendi faciat; quia id vitiū rei cohæret, quæ cū suo vitio ad omnes transit. Res igitur cui vitium cohæret, eadem est; negotium, cui bona vel mala fides, aliud & aliud.

§. 49. Atque hæc omnia manifestæ rationis sunt. Videndum scil. quid naturâ negotii, vel re continetur: id enim necessariò præstabit is, qui in negotium illud vel rem succedit; quia utrumq; cum causa sua transit. *d. l. 13. §. 1.* Quare, cum hereditatis negotium universale sit, quo omnia defuncti jura activè & passivè continentur, heres in omnia succedit, omniaque facta lege non prohibita præstat. E contrario vero, si quis singulari negotio vel rei succedat, id solum præstat quod vel negotii illius naturâ, vel re illa comprehenditur. Quo intelligitur sensus regulæ in *c. 46. de Reg. Jur. in 6.* *Is, qui in jus alterius succedit, eo jure, quo ille, uti debet.* scil. heres in omnibus; successor negotii

tii vel rei singularis in causa illius negotii vel rei.

§. 50. His consequens est, ut videamus, quid naturā electionis Prælati, sive titulati sive Commendatarii, contineatur. Non sanè ut ille præstare teneatur concessiones beneficiorum nondum vacantium & sibi non apertorum: illæ enim tantum abest ut naturā beneficij, quod electione acquisitum est, contineantur, ut potius legibus & Canonibus improbatæ atque ab officio illo exclusæ sint, *sup. §. 34.* nec nisi certis finibus tolerentur, de quibus *§. 43.* In contrarium igitur ea est natura officii Prælati, ut beneficia vacantia conferat, non ut non vacantia: *c. 35. X. de Elect. c. 3. caus. 8. q. 1. c. 3. & tot. tit. X. de Conc. præb.* itaq; cum hac & natura & causa sua, sc. jure conferendi vacantia, transit electione officium Prælati ad successorem: perinde ut usucaptionis causa ad successorem transit, si antecessor bona fide cœperit, non si malâ; quia illa ejus naturā continetur, hæc contrâ ei repugnat. *sup. §. 45.* Quemadmodum ergo ex causa usucaptionis, ab antecessore mala fide cœptæ, nec successor, etsi bona fide teneat, usucapere potest, quia usucapio mala fide cœpta legibus rejicitur; ita ex concesione beneficij nondum vacantis, etiam cum consensu Capituli facta, Successor teneri non potest, quia per Canones illa (nisi vivo Prælato deinde aperta fuerit) improbatur.

§. 51. Unde non de nihilo videtur esse ratio Fachinæi, *lib. 7. controv. 20.* quòd collationi Prælati tacitè insit conditio, *si vivo ipsi apertum fuerit.* Nam, cùm tempore concessionis id incertum adhuc fuerit, & existere tamen casus ille vivo Prælato possit, ille casus seu eventus futurus, qui an sit extiturus incertum est,

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 25

est, verissima est conditio: quippe quæ nihil aliud est,
quam casus futurus ac incertus an extiturus sit: arg.
l. 56. ff. de Cond. ind. junct. §. 10. Inst. de inut. stip. l. 37. l. 38.
l. 39. ff. de Reb. Cred.

§. 52. Atq; hæc ratio Fachinæi demum absolvit
has Prælatorum & Capituli collationes ab omni vitio;
quia intelliguntur conferre beneficium velle secundū
leges & Canones; adeoque ea lege, *si apertum ipsi
Prælato fuerit*: omnino enim credendum est, Præ-
latos & Capitulum canonice procedere. Inest itaq;
tacite ista conditio, atq; hac ratione collatio commen-
dæ non vacantis justa & Canonica, etiam ab initio, in-
telligi potest, quippe ab hac conditione suspensa.

§. 53. Evidem Hartm. Pistoris quoque,
Jctus Clarissimus, qui & acri ubique judicio,
summâq; solertiâ atq; industriâ controversias pensita-
re consuevit, in hac causa communem fecutus, præ-
terea urget, quod Capitulum nunquam moriatur: &
quod ecclesia debeat esse tutrix justitiæ, nec adeò re-
cedere à suo pacto, aut fraudem adhibere. &c. l. 2. qu.
27. n. 15. & seqq. Verùm, non est justitiæ, servare pa-
ctum invalidum & per Canones improbatum: uti est
concessio beneficii non vacantis, tum ratione Præla-
ti, tum ratione Capituli. Neq; committit contra pa-
ctum, qui ex eo non obligatur; cùm extra terminos
suprà allegatos illud ipso jure nullū sit: ex negotio verò
lege invalido nemo obligatur, l. s. C. de Legib. & ne qui-
dein in conscientia; quia vi juris naturalis, quæ Magi-
stratui potestas legislatoria data est, lex civilis & jubēdo
conscientiam obligat, & permittendo tutam præstat.
vid. D. Præf. Disp. II. de Finib. bon. fid. cap. 1. dub. 3.

§. 54. Ex eo verò, quod Capitulum nunquam
moriatur, nihil concluditur; pactum enim hoc initio

D

nul-

nullum est, nec unquam convalescit; nisi in unica illa specie moribus probatâ, *si vivo Prælato apertum fuerit.*
d. §. moribus. Neque Capitulum paciscitur de suo facto, scil. se concessurum; sed Prælatus, tanquam capitulum ecclesiæ, de suo, cui Capitulum assentitur. Capitulum igitur non tenetur beneficium præstare, quia id non promisit; & in pacto, cui Capitulum consensit, est factum Prælati, non Capituli: cui consequens est, si Prælati pactum, etsi consensu Capituli factum, non valeat, & proinde Prælatus ad illud factum non obligetur, nihil superesse quo Capitulum præstare teneatur.

§. 55. Secus est, si quæ beneficia ad collationem solius Capituli spectent, uti quædam spectare possunt: *c. 3. x. de Suppl. negl. Præl. c. pen. x. de Concess. Præb.* de iis enim dici potest, quod, quandocunque vacent, eidem Capitulo, quod nunquam moritur, aperiantur.
arg. l. 76. ff. de Judic. Idque adeò convenit quoq; rationi Juris Beneficiarii in *2. F. 26. §. moribus;* ut, quemadmodum Prælati collatio valet, si vivo apertum fuerit beneficium; ita Capituli semper, quia nunquam moritur.

§. 56. Atq; hæc est perpetua juris ratio, ut, quoties quis alteri suum factum promittenti tantum consentit, non hic inde obligetur ad præstandum illud factum, quippe qui id non promisit, sed tantum ad patiendum ut alter præstet. Hujus igitur consensus unicè hic effectus est, ut alterius promissio, cui nihil nisi consensus iste deest, subsistat, adeoq; is, qui consensit, deinde præstare volenti contradicere non possit, non verò ut ille id præstare teneatur. Ita dominus non potest opus facere in ædibus fructuariis, nec eas altius tollere absque consensu fructuarii; sed isto consensu hic tantum tenetur ad patiendum, non verò ut ipse faciat. *l. 7. §. 1. ff. de Usufr.* Prædia minoris

ris non possunt vendi sine decreto & consensu judicis; ex eo tamen iudex prædium præstare non tenetur, sed minor solus. *tot. tit. C. de Præd. min. sin. descr.* Quin & tutor & curator, si ipsi soli rem minoris gerant, directâ quidem actione, durante officio, ex suo facto conveniri possunt: *l. 26. ff. de Adm. tut.* at, si minor ipse cum consensu tutoris vel curatoris promittat, v. gr. Sejo, ipse inde obligatur ad præstandum Sejo; *princ. Inst. de Aut. tut. §. 9. Inst. de Inut. stip.* curator verò tantum, ut iudicio conventum defendat; *l. 1. §. 2. & 3. ff. de Adm. tut.* ita ut semper tamen actio iudicati contra solum minorem detur. *l. 2. princ. ff. eod.* Atq; ita Capitulum ex consensu suo tantum tenetur, ut Prælato præstare volenti(modò aliunde quoque non prohibeatur) non contradicat; non autem ut ipsum præstet; & consequenter electus quoq; ab eo successor factum ejus præstare non tenetur.

§. 57. Hæc paulò prolixius respondimus ad regulam illam, quod quisq; factum ejus, à quo lucrum capit, præstare teneatur: non tam solvendi dubii hujus causâ, quām ut in genere appareat, quām periculose in jure sit, generalibus hujusmodi ac vagis regulis insistere; quantiq; intersit, eas intra justos cancellos coërceri. Frustra verò non nemo opponit *c. 12. in de Rescript. in 6. c. 17. X. de Præbend.* Nam ibi non agitur de concessione certi beneficii non vacantis, per canones improbata, de qua hic quæritur; sed de concessione licita & generali beneficii vacantis vel proximè vacaturi, & quidem rescripto Pontificis impetratâ; quæ si duobus facta fuerit, priorem præferri inter omnes constat; neq; de eo quisquam quærit aut dubitat. *c. 30. X. de Rescript.*

§. 58. Quām perperam verò hi textus hic alle-

D 2

gen-

gentur, & quām planē hæc sint erronea supposita, facile apparet: Nam, (1.) in *d. c. 12.* & *d. c. 17.* conceditur duobus in genere beneficium vacans vel proximè vacaturum in aliqua ecclesia; hic certum beneficium non vacans. (2.) Prior concessio omni jure licita est; altera jure communi & Canonum improbata. (3.) In *dd. text.* non est quæstio de casu, quo Primus debito tempore neglexisse dicitur. Nec (4.) de casu, quo beneficium post mortem concedentis demum aperitur. Nec (5.) de collatore, qui Jure Canonicō tenetur, cùm ipse Pontifex concesserit: &c. Quæ omnia secus sunt in præsenti quæstione.

§. 59. Cùm igitur Pontifex duobus gratiam licetè rescripto concedit, nemo ambigit, primum præferendum, *d. c. 12. d. c. 17. c. 30. x. de Rescript. &c.* quia posteriorius rescriptum per obreptionem impetratum intelligitur: unde ne hoc quidem perpetuum est, sed Secundus præfertur, si in posteriore rescripto mentio prioris facta sit, adeoque obreptum Pontifici dici nequeat. *c. 3. c. 9. c. 12. c. 23. x. eod. & Vallens. eod. tit. §. 5. n. 1. 2.*

§. 60. Hoc verò quid ad hanc speciem, quâ certum beneficium nondum vacans à Prælato duobus concessum, nec vivo eo apertum est, adeoque non modò jure Canonicō, quo simpliciter talis collatio improbatur, sed & moribus & usibus beneficiorum ecclæsticorum, *juxta d. §. Moribus.* ea irrita fit, à Successore autem, cui aperitū beneficium, & cui proinde conferendi potestas omni jure competit, Secundus confirmationem impetrat, Primus impetrare negligit; & quæritur, an is, qui solus impetravit beneficium ab eo Prælato qui jus conferendi habuit, excludi debeat ab eo, qui non impetravit nisi ab eo, qui jus conferendi nondum habuit? *Quod neminem, perpensâ juris ratione, dicturum confidimus.* §. 61.

§. 61. Hæc hactenus de Jure; quod cùm certis atq; indubitatis rationibus assertum jam videatur, pendendum porrò est, an & quatenus consuetudine id hodie immutatum sit? Talem verò consuetudinem qui asserit, eam cum omnibus circumstantiis probet necesse est; nihilque apud Dd. magis tralatitium esse constat, quām consuetudinem, quæ facti est, cum omni sua qualitate specialiter probandam esse. In hac autem specie duo quæri posunt. (1.) An beneficium ecclesiasticum, quod, cùm nondum vacaret, Prælat⁹ Primo & Secundo concessit, & mortuo deinde Prælato apertum Successori fuit, Primo sine ullo Successoris facto ita acquiratur, ut nec petere quidem à Successore ullam beneficii confirmationem necesse sit, nec si Secundus debito tempore petat, ei indulgere Successor beneficium sibi apertum non posfit? (2) An Successor, petita iusto tempore à se confirmatione, denegare eam possit? Utrumque, cùm juri repugnet, specialiter probandum, atque adeò interim Secundus, qui jure communi nititur, in possessione tuendus erit.

§. 62. Etsi autem posterius, scil. quòd Successor, confirmatione à se rite petitâ, non facile eam rejicere possit, plurium Capitulorum usū receptum esse non diffiteamur; prius tamen, scil, ne opus quidem esse, à successore, cui apertum est beneficium, ejus confirmationem petere, probatum hactenus non vidimus. In omnibus enim, quæ hucusq; occurruunt, præjudiciis vel non appareat in hac specie neglectam plane fuisse confirmationis in tempore petitionem, vel ipsa electionis lege comprehensum fuit, ut concessiones beneficiorum nondum vacantium antea factæ absq; confirmatione ratæ sint.

§. 63. Atq; hinc ante aliquot annos Amplissima

D 3

Facul-

Facultas Juridica huj9 Electoralis Viadrinæ, cùm de tali specie consuleretur, lita definiit; cùm enim commendæ nondū vacantis expectativa duobus cum consensu Capituli assignata esset, nec nisi concedente mortuo illa vacaret, Successor verò, a quo Primus confirmationem commendæ planè non petierat, secundò eam rite petenti indulsisset, neq; consuetudo Capituli contraria probaretur, de jure prædicta Facultas respondit, commendam ei quæsitam fuisse, qui ejus confirmationem à Successore, cui aperta illa fuit, rite petierat.

§. 64. Evidem singularia quædam in prædicta facti specie allegata à parte adversa fuerunt, ad excusandam prioris exspectativi negligentiam, sed, cùm non sufficerent, satisfactum iis in memorato Facultatis responso fuit. Reliqua quoq; quæ deinde proposita dicuntur, vel parum momenti ad causam attulerunt, vel non probata fuerunt.

§. 65. Illud saltem prætereundum non est, nullius momenti esse, quod dicitur, secundum non nisi sub conditione suspensiva expectativam obtainuisse; wann durch der anteriorum provisorum tode oder resignation die Commenthuren vacant worden: quæ conditio nondum extitit, Primo adhuc superstite, & non resignante. Quasi verò non sit manifesta hæc sententia, quòd secundus non sit habiturus beneficium, nisi priore deficiente; adeoq; quocunq; modo defecerit: quæ conditio, etsi non addita ipso jure tamen inest exspectativæ, adeoq; nec est quidem conditio, ut constat ex l. 3. ff. de legat. l. l. 8. ff. de Vulg. Et pup. subst. l. 10. §. 1. l. 107. ff. de Cond. Et dem. l. 6. §. 1. ff. de Tutel. l. 22. §. 1. ff. Quand dies leg. & pluribus aliis. Intelligitur ergo casus, si Primus defecerit. Nam aliàs & hoc ridiculum sequeretur, quòd, si non morte aut resignatione priorum

orum, sed ob delictum, vel negligentiam, vel mutatam conditionem, vel alias causas Commenda vacaret, Secundus nunquā eam caperet, sed Tertius, & reliqui quoq; ei præferrentur, quia duobus saltem casibus eam sibi reservasset, si morte vel resignatione vacaret.

§. 66. Porrò in cæteris quoq; beneficiorum ecclesiasticorum juribus constat fibi Titulorum & Commendarum convenientia. Nam formâ quidem & iis, quæ ab illa dependent, differunt, sed in cæteris eandem vim effectumq; juris habent: Titulatus enim instar fructuarii est, qui jure proprio ac reali & fructus percipit, & omnia jura exercet; commendatarius autem instar procuratoris in rem suam, qui quidem jure ac nomine alterius beneficium tenet, sed ita ut omnia commoda & jura ipsi commendatario cedant.

§. 67. Atq; hinc, (ut compendio reliqua completamur) commenda vim tituli habere, & instar tituli esse dicitur, Ricc. *decis. 1590.* ut Procurator in rem suam instar domini; l. 13. §. 1. ff. de *Pact.* quo sensu dici potest, non differre eos à Titularibus: Franc. Marc. *Decis. Delfin. tom 2. dec. 309. per tot.* licet enim propriæ collatio & provisio dici nequeat, eandem tamen vim habet. Unde Commendatarius omnia facere potest quæ Jurisdictionis sunt ecclesiasticæ vel legis diœcefanæ; adeoq; & excommunicare, & beneficia conferre, quin & præsentare Clericum ad titulum ecclesiæ, &c.

§. 68. Quæ verò pendent ab ipsa forma, iis aliquatenus differunt: Ita v g. ea quæ ordinis sunt exercere quidem poterunt, non autem indistincte per se, sed ita ut mandent ea personis idoneis, & per eas Canonice exerceant, uti consecrationes, ordinationes, &c.

§. 69. Sed nec Commendatarius, si turbetur in beneficio, vel inde dejectus fuerit, interdicta retinendi aut

QK
4116

32 DISSERT. JURID. DE TIT. & COMMEND. CONVEN.
di aut recuperandi de vi exercere potest, Capyc. *Decis. Neap. 3. n. 4.* Ricc. part. 6. *decis. 2424. vers. Videamus.* quia non possidet, ut sup. dictum est: *per l. 17. ff. Depos. Franc. Marc. tom. 2. quest. 399. n. 1.* at contrâ titulatus his possessoriis remediis uti potest, quia naturaliter possidet, uti fructuarius. *arg. l. 1. §. 1. ff. de vi & vi arm.* Potest tamen Commendatarii uti remedio *l. 1. C. Si per vim.* Evangelici verò equitum Ordines Commendas suas possidere quoque omnino dicendum est; cùm neminem superiorem titulatum habeant, cuius nomine possidere dici possint; & illis itaque præmemorata remedia possessoria omnino competent.

§. 70. Unde & patet decisio quæstionis, de beneficiis in Curia Romana vacantibus: illa enim cùm omnia collationi Pontificis reservata sint ex dispositio-*ne c. 1. c. 3. & c. 34. de Præbend. in 6.* quæritur, si Papa non contulerit, sed commendaverit beneficium, & deinde Commendatarius extra Curiam deficiat, an adhuc Pontificis sit iis providere? Quod omnino dicendum, quia beneficium non definit vacare per Commendam, ut sup. expositum est; adeoque eadem adhuc durat vacatio, donec Papa plenè providerit. *Franc. Marc. d. tom. 2. dec. 400. per tot. Capyc. d. dec. 3. n. 1. & 2. Ricc. part. 5. decis. 1590.* Quanquam de Evangelicorum Commendis frustranea quoque ea quæstio est.

§. 71. Ex his judicium de aliis fieri potest, quæ nunc non cumulabimus. Et hæc quoq; quæ diximus, Ecclesiarum Capitulorumq; judicio eâ, quâ par est, reverentiâ submittimus, nihilque vel sententiæ ipsorum vel juribus derogatum volumus.

F I N I S.

Pom TTK 4416

V072

ULB Halle
002 425 84X

3

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt

urn:nbn:de:gbv:3:1-9719-p0046-7

DFG

